

Op weg naar 2020. Overheidsbeleid Laaggeletterdheid

Op weg naar 2020. Overheidsbeleid Laaggeletterdheid

In deze update geeft ProBiblio een overzicht van de landelijke overheidsplannen voor het aankomend beleid rond laaggeletterdheid en digitale vaardigheden. Meerdere ministeries trekken samen met de VNG op om laaggeletterdheid en digitale uitsluiting te voorkomen en te verminderen. Het nieuwe beleid gaat meer gericht worden op samenwerking rond participatie (ipv educatie) en inclusie.

2018 = beleid evalueren en planontwikkeling

2019 = beleid vaststellen

2020 = nieuw beleid uitvoeren

1

Tel mee met Taal

Het landelijk beleid laaggeletterdheid is neergelegd in het landelijk Actieprogramma [Tel mee met Taal](#) dat tot eind 2019 doorloopt. Hier zijn drie ministeries bij betrokken die elk vanuit de eigen opdracht laaggeletterdheid willen voorkomen en verminderen:

Ministerie	Subsidie voor
OCW	<ul style="list-style-type: none">Kunst van Lezen/KBLaagtaalvaardige ouders
SZW	<ul style="list-style-type: none">Stichting Lezen en SchrijvenTaalakkoordenWerkgevers tbv werknemersSamenwerkingsverbanden
VWS	<ul style="list-style-type: none">Gezondheid en TaalOuderen en zorgbehoevenden (E-health)

Vanaf 2018 nemen ook het ministerie BZK (Mijn Overheid) en de VNG deel aan de planontwikkeling en de uitvoering per 2020. Minister van Engelshoven van OCW is de eindverantwoordelijke over het [beleid rond Laaggeletterdheid](#). Zij wil 2019 benutten als transitiejaar om met gemeenten te bespreken hoe de aanpak van laaggeletterdheid de komende jaren een verdere impuls kan krijgen. Bij deze gesprekken wil zij ook de toekomst van het stelsel voor volwasseneducatie (WEB) betrekken.

Tijdens de [Dialoogdagen](#) (juli 2018) zijn ministeries en VNG het gesprek aangegaan met betrokkenen om de basis te leggen voor een ambitieuze vervolgaanpak van Tel mee met Taal rond laaggeletterdheid, leesbevordering en digitale inclusie. De [opbrengst](#) van de Dialoogdagen wordt herfst 2019 in de Tweede Kamer besproken. Voorjaar 2019 resulteert dit in een visie en vervolgaanpak van het programma Tel mee met Taal voor de komende jaren.

Duidelijk is dat de ideeën van de ministeries voor de nieuwe beleidsperiode vanaf 2020 zijn gericht op participatie in brede zin (ipv educatie). Daarnaast wil men meer verbinding realiseren tussen de verschillende partijen en de verschillende thema's. De gemeenten gaan meer gepositioneerd worden en krijgen de regie. De samenwerking tussen de formele en non-formele organisaties en tussen professionals en vrijwilligers wordt gestimuleerd. Er gaat nog meer ingezet worden op het bereik van autochtone Nederlanders.

2 WEB

Per 1 januari 2018 is het aan gemeenten toegestaan om uit de WEB gelden ook cursussen digitale vaardigheden te financieren. De inzet van de WEB gelden tot en met 2019 blijft gericht op het aanbieden van een breed scala van formele en non-formele educatie om een zo divers mogelijke groep laaggeletterden te bereiken.

Bij de Wet educatie en beroepsonderwijs zijn de ministeries OCW en BZK betrokken; 2019 wordt gezien als transitiejaar. In de landelijke discussie is de tendens dat de WEB-middelen de komende jaren geoormerkt zullen blijven voor de aanpak van laaggeletterdheid en volwasseneducatie en niet overgeheveld zullen worden naar het gemeentefonds.

3 Wet Inburgering

In het regeerakkoord van 2017 staat dat de effectiviteit en doelmatigheid van inburgering vergroot moet worden en de taaleis omhoog moet. In juli 2018 komt de minister Koolmees van SZW met [plannen voor een nieuw inburgeringsstelsel](#); het belangrijkste doel is dat nieuwkomers meteen aan het werk gaan en ondertussen de taal leren. Daarom moet de inburgering zoals we die kennen op de schop:

- De regie op de inburgering gaat terug naar gemeenten.
- Inburgeraars gaan de taal op een zo hoog mogelijk, maar haalbaar niveau leren. Nu leren veel vluchtelingen de Nederlandse taal op een te laag of juist te hoog niveau. Het examenstelsel wordt eenvoudiger.
- Nieuwkomers krijgen bij de gemeente een brede intake en een persoonlijk plan waarin ook het taalniveau vastgelegd wordt.
- Gemeenten ontzorgen nieuwkomers in de eerste periode, ze betalen de huur en kosten voor verzekeringen via de bijstand.

De Tweede Kamer gaat najaar 2018 over de plannen in gesprek. De bedoeling is dat het nieuwe inburgeringsstelsel in 2020 in de praktijk worden gebracht.

4 Participatiewet inclusief Wet taaleis

Iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt, valt onder de Participatiewet. De wet moet ervoor zorgen dat meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking. Vanaf 2018 wordt de instroom van statushouders in de bijstand direct in het bijstandsbudget van de gemeente verwerkt.

Actueel is de [samenwerking rond werk](#) zoeken; werk hebben geeft financiële zelfstandigheid, sociale contacten, een duidelijke dagstructuur en meer welbevinden. De 35 Arbeidsmarktregio's staan voor de opgave meer mensen aan het werk te helpen; hierbij

wordt sterk de nadruk op samenwerking gelegd. Divosa, VNG, UWV en Cedris ondersteunen samen het UWV en gemeenten in de 35 arbeidsmarktregio's bij betere dienstverlening aan werkzoekenden en werkgevers.

De Wet taaleis, onderdeel van de Participatiewet, is in 2016 ingevoerd om de kans op werk voor bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te vergroten. Het ministerie SZW is op basis van de [tussenevaluatie van begin 2018](#), met de VNG in gesprek om afspraken te maken over een betere uitvoering van de wet.

5 Digitaal beleid gericht op inclusie

Meerdere ministeries, BZK, AZ, OCW, EZK, zijn betrokken bij de digitale beleidsontwikkeling. In de beleidsplannen heeft elk ministerie, vanuit de eigen opdracht, aandacht voor mensen die niet digitaal vaardig zijn. Dit heeft zijn weerslag in specifiek beleid gericht op digitale inclusie, op digitaal kunnen participeren en op onderwijs in digitale vaardigheden.

In juni 2018 is de [Nederlandse Digitaliseringsstrategie](#) van de ministeries EZK, JV en BZK vastgesteld. 'Nederland digitaal – Hier kan het. Hier gebeurt het' maakt onze economie en maatschappij sterker. Het bedrijfsleven heeft dankzij onze kennis en infrastructuur een goede uitgangspositie om kansen te verzilveren. Voor het kabinet is het uitgangspunt dat iedereen moet kunnen deelnemen aan de digitale samenleving. Dat betekent meer inzet op veiligheid, privacybescherming, zelfbeschikking en digitale vaardigheden.

BZK, verantwoordelijk voor de Agenda van de digitale overheid, presenteert in juli 2018 '[NL DIGibeter; agenda digitale overheid](#)' over de digitalisering van

het openbaar bestuur. De agenda zet uiteen hoe het contact met burgers en ondernemers slimmer, toegankelijker en persoonlijker kan. Hiermee wil het kabinet de kansen van digitalisering benutten en de regie van burgers en ondernemers versterken. In NL DIGibeter staat o.a.: "„Samen met maatschappelijke organisaties en taalorganisaties zoals de Koninklijke Bibliotheek en de Stichting Lezen & Schrijven gaan we het huidige cursusaanbod om mensen wegwijs te maken in de digitale wereld verder ontwikkelen en ondersteunen."

6 VNG

De VNG neemt vanaf 2018 deel aan de planontwikkeling voor het beleid laaggeletterdheid en het nieuwe programma Tel mee met Taal. Voor de uitvoering van het landelijk beleid in 2020 stuurt de VNG aan op meer regie rond laaggeletterdheid voor de centrumgemeenten en de mogelijkheid om geldmiddelen in te zetten voor de prioriteiten en doelgroepen in stad en omliggende regio.

De VNG werkt via het [Interbestuurlijk Programma \(IBP\)](#) aan een integraal beleid rond laaggeletterdheid inclusief digitale vaardigheden en media-wijsheid. Vaardigheid (digi)taal is een relevant onderdeel van veel beleidsterreinen en wetten. In directe zin binnen onderwijs, volwasseneneducatie en beroepsonderwijs, inburgering, werk/participatie en openbare bibliotheken.

De VNG wil een koppeling leggen tussen laaggeletterdheid met de verschillende wetten en beleids-terreinen:

- Volwasseneneducatie, Wet Educatie Beroeps-
onderwijs (WEB)
- Openbare bibliotheken incl digitale vaardigheden
(WSOB)
- Inburgering, integratie (Wet inburgering)
- Dossier Armoede en Schulden (SZW)
- Wet taaleis (Participatiewet)

ProBiblio,
Ellie van der Meer,
evdmeer@probiblio.nl

www.probiblio.nl
augustus 2018
